

Oppsummering fra Kontaktgruppemøtet 7/11-25

Møtet ble avholdt hos OsloMet

Til stede: Martin Hafsaal (Asker kommune), Inga Fløisand (NIVA), Turid Wulff-Knutsen (Innlandet fylkeskommune), Johannes Rindal (Telemark fylkeskommune), Martine Matre Bonarjee (Akershus fylkeskommune), Jonas Vårum Olafsen og Kristoffer Samuel Kadinsky (Lillestrøm kommune), Dag Vågsnes (Lillehammer kommune), Hege Taarud (Universitetet i Innlandet), Magnhild Svarstad Bruun (Østfold fylkeskommune), Idun Lyngstad (Hamarregionen), Johanne Meyer (Buskerud fylkeskommune), Lena Haugseth og Daria Dyresen (Elverum kommune), Dag Aanensen (Drammen kommune) og Berit Berg-Tjørhom (OsloMet)

Fra sekretariatet: Gunnar Selvik (referent) og Joakim Berg.

1. Velkommen og siste nytt om EU/EØS

Gunnar gav alle ordet for å presentere seg, og orienterte deretter kort fra EU/EØS-politikken som følger:

Innledning

Kjære alle sammen – hyggelig å se mange her i de flotte og sentrale lokalene til OsloMet -takk for at dere nok en gang er verter. Utrolig nok så nærmer dette halvåret (og året) seg slutten – det føles som om det nettopp var begynt og danskene tok over formannskapet.

Det er blitt vanskeligere å få saker igjennom EU-systemet

Mens årets første seks måneder var preget av en mengde forslag fra EU-kommisjonen etter at det tok hele siste halvåret av 2024 å konstituere seg, så har det andre halvåret av 2025 mer vært preget av at forslagene skal vedtas i Europaparlamentet (EP)/Rådet, og det er/har jo ikke alltid vært så lett (f eks Omnibuspakken – forenkling av lover for næringslivet, bilgjenvinning, tekstil- og matsvinn og EU-US handelsavtale for å nevne noen). Dessuten så ser det ut til at det kommende langtidsbudsjettet til EU (MFF 28-34) for øyeblikket også er strandet i EP, og da hovedsakelig begrunnet i misnøye med at jordbruks- og regionalfond er øremerket stater for å administrere. (For Norge er det kanskje best at regionalfond forblir styrt fra EU?). Neste uke skal lederne for EUs tre institusjoner diskutere løsninger (etterfulgt av plenumsdiskusjon i EP).

Europaparlamentet og Rådet har ytterliggende utfordringer

EP er preget av mer uro med en kritisk ytre høyre og- venstre side som ser det som sine mål å rokke ved det tradisjonelle sentrum høyre-/venstre-samarbeidet, som har kjennetegnet institusjonen i alle år. Det såkalte «cordon sanitaire» har i praksis sprukket, ved at ytterfløyene har fått flere representanter/makt, og bruker denne.

I Rådet er det også en økende tendens til ytre høyre-ledere rundt bordet, senest ved valget i Tsjekkia i begynnelsen av oktober – det kan nå lett bli en «EUkrangleduett» som utvides til en «EUkrangletrio» (HUN/SVK/CZE). Imidlertid så er fortsatt presidenten i Tsjekkia ikke fra den siden (motsatt i Polen). Det er også viktig å merke seg at ytre høyre styres/støttes i andre land – SV/FI/IT/BE, og er store i opposisjon i TY/FR).

Det nylige valget i Nederland går imidlertid mot strømmen med liberalere som valgvinner (dog med ytre høyre som nr 2).

Koblet med sikkerhetssituasjonen og det globale handelskaos, så er det ganske så paradoksalt at nasjonalisme er slik på fremmarsj – for å løse felles problemer så burde det logiske kanskje være at Europas stater samarbeider mer, ikke mindre.

Moldova-valget var for øvrig oppløftende fra et EU-perspektiv, og sammen med Albania (tenk det!), og kanskje Ukraina, ligger de best an til å bli EU-medlemmer, kanskje allerede fra 2030?

Betydningen for Norge - toll

For Norges del så er det som vanlig en del skjær i sjøen -og ett av dem kan faktisk kanskje for første gang medføre at EØS-båten ikke bare får en skramme, men et regelrett hull i skroget – jeg tenker da på den antatt kommende avgjørelsen fra Kommisjonen angående beskyttelsestoll for ferrolegeringer.

Hvis slik beskyttelsestoll innføres, vil neppe Norge kunne beskyttes av EØS-avtalen, siden både Island/Norge er store eksportører av disse produktene, i motsetning til unntaket vi fikk for tiltakene for stål generelt tidligere i høst (bagatellunntak, siden vår eksport av vanlig stål er minimal).

Betydningen for Norge – forsvar og sikkerhet

En annen utfordring for Norge er EUs forsering av sitt forsvarssamarbeid. Dette ble (u)virkelig understreket av von der Leyen i hennes State Of The European Union-tale den 10.september hvor hun innledet med fem ord: «We are in a fight». Dette ble videre understreket av publiseringen av kommunikasjonen «Defence Readiness Roadmap 2030» den 16/10 (krav om økt nasjonalt forsvar/150 mrd EUR til felles låneprogram for forsvarsanskaffelser/Styrking av europeisk forsvarsindustri), som er en konkretisering av Hviteboken om forsvar som kom 19/3.

Denne planen ble støttet av Rådet 24/10 (men særlig store medlemsstater er fortsatt opptatt av nasjonal suverenitet over forsvarsspørsmål, selv om de støtter ovennevnte plan).

På forrige ukes toppmøte så ble det videre heller ikke enighet om å bruke frosne russiske fond som lån til Ukraina (Belgias statsminister satte foten ned, visstnok av både juridiske- og politiske årsaker). Alt dette gjør derved at Ukraina neppe føler at Europa «walk the talk».

For Norge er det som vanlig viktig å «henge seg på», siden sikkerhets-og forsvarspolitikken ikke dekkes av EØS-avtalen, og samtidig være glade for vårt medlemskap i Nato og for at UK er en så viktig forsvarsaktør i Europa.

Ellers så er det bare å notere seg at vi snart kommer til 5-årsdagen for når «den neste perioden» med EØS-midlene skulle ha startet (og her skal vi jo få en oppdatering fra UD på neste styremøte).

Da er det på tide og gi ordet til min gode kollega, Joakim, som ikke bare skal dekke sine områder, men også har med nyttig informasjon fra områdene til sine kollegaer som er igjen i Brussel.

(Gunnars presentasjon ble etterfulgt av gode diskusjoner blant deltakerne).

2. Oppdatering fra Sekretariatets fagområder

Joakim gav en presentasjon av siste nytt og prosjektmuligheter innen utdanning-, forskning- og det grønne skiftet-områdene (på vegne av seg selv og sine sekretariatskollegaer). Disse presentasjonene ble etterfulgt av spørsmål fra og diskusjon i Kontaktgruppen.

Det tidligere etterspurte tredje policynotatet om MFF, som tar for seg blant annet videre prosess både i EU og i Norge, innspillmuligheter for OREs medlemmer, og hvordan det per nå ligger an til hvordan Norge kan gå frem for å delta i de nye/videreførte tiltakene og programmene, planlegges sendt til KG før årsskiftet.

Presentasjonene er vedlagt (inkludert et norsk posisjonsnotat angående E+ i neste programperiode).

3. Innspill til styresaker

Gunnar gikk gjennom agendaen for neste styremøte, med særlig vekt på følgende agendapunkter:

- Sak 33/25: Økonomisk status pr 30.09.2025 (ingen kommentarer)
- Sak 34/25: Estimert budsjett 2026 (noen kommenterte det faktum at underskudd over tid ikke er en ideell situasjon, selv om vi har en god buffer i form av en solid opparbeidet Egenkapital (EK), og sekretariatet svarte at målet er fortsatte innsparinger, samt et ønske om flere medlemmer).
- Sak 35/25: Oppdatering aktiviteter høsten 2025 (stor tilfredshet med denne ukens webinar om vann, og et uttrykt ønske om at det neste omhandler KI generelt og European Data Space spesielt. Lynkurset har gledelig mange påmeldte, og arrangørene vil strekke seg langt for at flest mulig kan få muligheten til å delta. Det ble videre nevnt at Lynkursets del om mulighetene for EU-programdeltagelse også må understreke viktigheten av nettverk og læring, og ikke bare at det er en mulighet for finansiering, siden konkurransen er hard).

4. Orienteringer fra medlemmene

Asker kommune (Martin): Nyttig å delta i internasjonalt kommunenettverk koordinert av AFK. Er midt i gjennomføringen av flere HEU-prosjekter, ser på syv FR- og en NEB-utlysning. Nytt Interreg-prosjekt. Jobber med E+- og DUT-prosjekter.

Buskerud fylkeskommune (Johanne): Har assistert sine politikere med forberedelser til neste ukes Europapolitiske Forum, og driver ellers med å tydeliggjøre viktigheten av internasjonalt arbeid blant sine politikere.

Innlandet fylkeskommune (Turid): Jobber med utlysninger innen Mission Climate Adaptation. I dialog med Sintef angående kulturarvprosjekt – også bruke «Secrets of the Ice»? Har vedtatt sin nye internasjonale strategi, og jobber med kompetanseprogrammet innen internasjonalt arbeid (får en times innlegg i fylkesutvalget pr måned).

Lillehammer kommune (Dag): Opptatt av å kunne bruke KI effektivt ifm kommunens brukerdata, og å gjøre dette i samarbeid med andre kommuner i nærområdet.

NIVA (Inga): To kaskadefinansieringsprosjekter innen Mission Ocean and Waters – finansieringsmuligheter for mindre prosjekter mellom 2,3 – 23 mill, se vedlagte oversikt (KG-medlemmene bes formidle dette videre i sine respektive organisasjoner). Henviste også til konferanse [Norsk Mission Ocean dag | NIVA](#) 4. desember 2025 i Trondheim (påmeldingsfrist 17/11). NIVA promoterte også et webinar [14/11 om kaskadefinansiering](#). Inviterer til NIVA på neste KG-møte (23/1-26), hvor kan ha et frivillig fagtema før KG-møtet og «snakk med en forsker» etter-/underveis i KG-møtet.

Østfold fylkeskommune (Magnhild): Møter med sine politikere om viktigheten av internasjonalt arbeid (synliggjøre nytten /skaffe støtte). Har sendt inn flere søknader innen HEU, IR og nordisk innovasjon (avventer svar). Nordisk kulturkontakt oppfordrer aktører til å søke om prosjektmidler – 2 aktører i Østfold har fått til sammen 1,3 mill i støtte, også takket være assistanse fra ORE.

Universitetet i Innlandet (Hege): Deltar i flere HEU-prosjekter (som partner/som koordinator). EU-programmer er strategisk viktige for INN sitt arbeid. Deltar in DEMOS EU-nettverk finansiert av FR, og er med i Europeisk Universitetsallianse (til sammen 8 partnere)..

OsloMet (Berit): Nylig sendt inn rundt 10 HEU-søknader (hovedsakelig cluster 2, men også i hele pilar 2). Styrker satsningen på søknadsarbeid (har utlyst 4 nye stillinger). Investert 5 mill årlig over 5 år innen satsningsområdene Slitesterkt demokrati, Framtidens helse og omsorg tjenester, Inkludering av barn/unge og Grønn omstilling (prorektor forskning fokus på fortgang i arbeidet). Deltar også i FRs Demos-nettverk (til sammen ca 40 partnere), hvor første hybride samling hadde fokus på NEB.

Akershus fylkeskommune (Martine): Deltok på DEMOS-webinar om KI i dag (var veldig bra). Utlysning for skoleeiere innen E+ kommer snart.

Elverum (Lena og Daria): Støtter Hamars ønskede fokus på Common European data Space (flere av KGs medlemmer ønsker nok også økt fokus på dette). Sonderer terrenget for nye aktiviteter (dialog med IFK om deltakelse med en satellittevent under NEB-festival til neste år (søknadsfrist er 31/12-25)). Har startet samarbeid med Karlstad kommune pga mange like utfordringer. Det første fysiske møtet er planlagt i januar 2026. Mulig samarbeid med en Ukrainsk kommune (finansiert av KS-/Norad-midler). Nylig studietur til Galway (IRL) som en del av Interreg Europa - NEBA-prosjektet. I dialog med den belgiske NEBA-partneren om et felles prosjekt. Avventer svar på prosjektsøknad, utarbeidet av NAV Elverum/Elverum Håndball (lite samarbeidsprosjekt E+).

Lillestrøm kommune (Jonas): Sikkerhet/beredskap viktig for kommunen (avansert droneutviklingsmiljø på Kjeller). Lillestrøm innovasjonsdistrikt begynner å ta form (sikkerhet/beredskap en av tre vertikaler, hvor NORSAR utgjør en viktig del (atomvarsling det neste?)). Innen oppvekst så har de nylig vært på studiebesøk i NL (E+).

Telemark fylkeskommune (Johannes): Vellykket besøk av Helene Norli til Brussel i regi av ORE (presenterte Sirkulære Telemark på ERRIN-konferanse, og hadde prosjektmøter med svenske regioner). Nylig avholdt avslutningskonferanse IR-prosjektet Grønn Jyllandskorridor (ORE deltok også). Jyllandskorridor 2.0 med bl a fokus på militær mobilitet? Tett samarbeid med USN (flagger til stadighet nytten for USN av evt medlemskap i ORE). Kinasamarbeidet (Huwei-provinsen) – litt mer usikkerhet rundt dette nå. Når Lars Hauvik snart pensjonerer seg så vil ikke hans stilling bli erstattet – dvs TFK reduserer internasjonalt arbeid med en stilling.

Drammen kommune (Dag, ettersendt): KD kommunenettverk (11.–12. nov., Gardermoen): Drammen deltar på samlingen for internasjonalisering av utdanning. Vi ønsker særlig erfaringsutveksling om organisering, ressursbruk og skoleeierrollen i EU-programmer (Erasmus+ m.m.) **Erasmus+ – status:** Oppstarten har vært «trang», men vi ønsker å bygge kapasitet og struktur. Vi vil lære av andre kommuner (17 kommuner deltar på samlingen) om praktiske grep for prosjektutvikling, partnersøk, lærer-/elevmobilitet og administrasjon. **Forankring internt:** Joakim og Dag informerte kommunens ledergruppe 3. september; videre oppfølging pågår for å sikre tydelig eierskap, støttefunksjoner og mål for deltakelse i EU programmer. **NetZeroCities (NZN):** Prosjektene er slutført. Sluttrapport/erfaringer er tilgjengelig på forespørsel (relevante funn om organisering, tverrsektorielt arbeid og gevinstrealisering kan overføres til andre EU-initiativ).

Hamar-regionen (Idun): Søkt på to prosjekter i Nordisk Råd (avslag på en, avventer den andre – hvis får den - inntil 85% finansiering). Organisert studietur til Viborg (DK) sammen med Hamar Spillskole ifm «Unesco Creative Cities»-nettverket (koble på Skövde kommune (SV)). Jobber mot at kan bli en spill/VR-utviklingsby, og ser på passende Digital/HEU-utlysninger. Jobber for å få Norwegian Innovation Cluster (NIC) status i Innovasjon Norge, og bruke dette til å komme inn på den internasjonale arenaen. Selskapet FYND har fått 32 mill fra Nansenprogrammet for å bruke VR ifm norske tanks gitt til Ukraina – kan også brukes på sivile områder (dual use). Er også opptatt av KI, og da særlig Common European data Space, og ønsker gjerne at ORE arrangerer webinar om dette.

5. Eventuelt

Intet ble diskutert under dette punktet.